

TÜRK TARİH KURUMU'NUN 1955 YILI GENEL KURUL TOPLANTISI

Türk Tarih Kurumunun 1955 yılı Genel Kurul toplantısı 29 Nisan 1955 Cuma günü saat 10 da Ankara'da Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi binasındaki Kurum merkezinde yapılmıştır.

Toplantıyı Kurum Başkanı Ord. Prof. Şemseddin Günaltay açmış, çoğunluğun bulunduğu anlaşıldığından Genel Kurul Başkanlık divanı seçimine geçilmiştir. Açık oyla yapılan seçimle Genel Kurul Başkanlığına Prof. Muzaffer Göker, İkinci Başkanlığa Tefvik Bıyıklıoğlu, Sekreterliklere Prof. Dr. Tahsin Özgüç ve Doçent Dr. Bahadır Alkım seçilmişlerdir.

Birinci oturum Prof. Muzaffer Göker'in Başkanlığında açılmış, Yönetim Kurulunun 1954 yılı çalışma raporiyle Denetleme Kurulu raporu okunduktan sonra Başkan raporlar üzerinde konuşmak isteyenlere söz vermiştir.

İlk sözü alan Prof. Halil Demircioğlu, raporların hazırlanış tarzını takdirle karşıladığını söyledikten sonra bütçe yılına temas etmiş ve Genel Kurul tarafından yeni bütçenin kabulüne kadar geçen birkaç aylık bir zaman içinde bütçesiz sarfiyat yapılmak zarureti hasıl olduğunu, bunun için bütçe yılının Genel Kurulu takip eden aydan başlamasının yerinde olacağını, borçlu hesaplarda görülen ve tahsili mümkün olmayıp yıllardan beri devreden alacakların da kayıtlarının silinmesi yoluna gidilmesini, Basimevinin bir döner sermaye ile işletilmesi gerektiğini beyan etmiştir.

Prof. Hikmet Bayur, Kurum kütüphanesine yeter derecede kitap satın alınmadığını ; Prof. Muzaffer Şenyürek, Milletlerarası kongrelere katılan üyelerin bu kongrelerde okudukları tebliğlerin de rapora konması gerektiğini; Prof. Osman Turan, Orta Çağ Kolu kararlarının Yönetim Kurulunca yerine getirilmemiş olduğunu; Bay Tefvik Bıyıklıoğlu, Kurum kütüphanesine gelen kitapların bir sirkülerle üyelere bildirilmesini, kitap satın alma işinin de bir teşkilâta bağlanmasını; Bay Faik Reşid Unat, kitap alma işinde UNESCO kuponlarından faydalanılmasını; Doçent Afif Erzen Belleten'in çok geciktiğini beyan ettiler.

Yönetim Kurulu adına Genelsekreter Prof. Ekrem Akurgal ve Başsekreter Uluğ İğdemir tenkit ve temennilere birer birer cevap verdiler.

Başka söz isteyen olmadığından Başkan Yönetim ve Denetleme Kurulları raporlarını oya koydu, her iki rapor oy birliği ile kabul edilerek Yönetim Kurulu ibra edildi.

Daha sonra bütçeyi inceleyecek komisyon seçilerek birinci oturuma son verildi.

İkinci oturum öğleden sonra saat 16'da Başkan Prof. Muzaffer Göker'in Başkanlığında açıldı.

Yönetim Kurulu tekliflerinin görüşülmesine başlandı ve şunlara karar verildi:

1) Kollar Yönetmeliğinin 12 nci maddesine eklenmesi teklif edilen ilmi araştırmalara yapılacak yardımlar hakkındaki fıkralar okundu: Tartışmalardan sonra özel bir komisyon tarafından incelenerek gelecek Genel Kurula getirilmesine karar verildi.

2) Yeni Çağ Kolundan gelen ve "Türk Tarihi Arşivi" adı altında bir derginin çıkarılmasına dair bulunan teklif üzerinde uzun tartışmalar olduktan sonra Yeni Çağ Kolu tarafından Yönetim Kurulunun teklifi dairesinde bir vesikalar dergisinin çıkarılmasına çoğunlukla karar verildi.

3) 12 Nisan 1956 da Kurumun 25 inci kuruluş yıl dönümü münasebetiyle V. Türk Tarih Kongresinin toplanmasına oy birliği ile karar verildi.

4) 4-11 Eylül 1955 de Roma'da toplanacak olan Milletlerarası X. Tarihî ilimler Kongresine Yeni Çağ Kolundan iki, Orta ve Eski Çağ Kollarından da birer kişinin Kurum adına katılmasına oy birliği ile karar verildi.

5) 11-18 Temmuz 1955 de İstanbul'da toplanacak olan IV. Türk Coğrafya Kurumu Kongresine Kollar tarafından seçilecek birkaç delege ile iştirak edilmesine karar verildi.

6) UNESCO Türkiye Millî Komisyonunda Kurumumuzu temsil etmek üzere Prof. Dr. Afet İnan çoğunlukla seçildi.

Bundan sonra Yönetim ve denetleme Kurullarıyla Haysiyet Divanı seçimine geçildi.

Yönetim Kuruluna Ord. Prof. Şemseddin Günaltay, Prof. Dr. Sedat Alp, Prof. Dr. Ekrem Akurgal, Prof. Cavit Baysun, Prof. Dr. Cemal Tukin, Bay Faik Reşit Unat ve Prof. Dr. Bekir Sıtkı Baykal,

Denetleme Kuruluna, Prof. Dr. Hâmit Sadi Selen, Bayan Fakihe Öymen ve Bay Hasan Âli Yücel,

Haysiyet Divanına Prof. Hikmet Bayur, Ord. Prof. İsmail Hakkı Uzunçarşılı, Prof. Dr. Afet İnan, Bay Tevfik Bıyıklıoğlu, Prof. Dr. Süheyl Ünver seçildiler.

Vakit geçmiş olduğundan 30 Nisan Cumartesi günü saat 10,30 da toplanılmak üzere oturuma son verildi.

Üçüncü oturum 30 Nisan 1955 Cumartesi günü saat 10.30 da Başkan Prof. Muzaffer Göker'in Başkanlığında açıldı. Çoğunluk olduğundan bütçenin müzakeresine geçildi ve Komisyonca teklif edilen şekilde aynen kabul edildi.

Bundan sonra üye tekliflerine geçilerek şunlara karar verildi:

1) Kurum üyelerinin biyografilerinden mürekkep bir dosyanın hazırlanmasına,

2) Ölmüş olan üyelerin biyografilerinin Belletende yayınlanmasına,

3) Belleten için bir yönetmelik hazırlamak üzere Prof. Halil Demircioğlu, Faik Reşid Unat, Prof. Enver Ziya Karal ve Prof. Şinasi Altundağ'dan mürekkep bir komisyonun seçilmesine,

4) Ölmüş olan üyelerin adlarının doğum ve ölüm tarihleriyle birlikte yıllık rapora konmasına,

5) Sinan monografisinin biran evvel neşrini temine Yeni Çağ Kolunun memur edilmesine,

6) Merhum Tevfik Yaliner'den kalan avans borcunun terkinin için Yönetim Kuruluna yetki verilmesine.

Gündemde görüşülecek başka bir şey kalmadığından Başkan oturuma son verdi. Genel Kurula sunulan Yönetim ve Denetleme Kurullarının raporları aşağıdadır:

TÜRK TARİH KURUMU'NUN 1954 YILI ÇALIŞMA RAPORU

Genel Kurulun Sayın Üyeleri,

Kurumumuzun 1954 yılı çalışmalarına ait raporumuzu yüksek katınıza sunuyoruz:

MALÎ DURUM

Kurumumuzun 1954 yılı gelir ve giderleri aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir:

A—GELİRLER

Bölüm	Gelirin Cinsi	Bütçeye konan		Tahsil olunan	
		Lira	K.	Lira	K.
1	Geçen yıldan devir	112.142	09	112.142	09
2	Hükümet yardımı	90.000	—	90.000	—
3	Atatürk tesisi	250.000	—	309.224	05
4	Üye aidatı	100	—	114	—
5	Yayın satışları	25.000	—	30.452	26
6	Türlü gelirler	6.001	—	4.554	42
7	Karşılıklar	50.000	—	50.000	—
TOPLAM		533.243	09	596.486	82

B—GİDERLER

Bölüm	Giderin cinsi	Bütçeye konan		Harcanan	
		Lira	K.	Lira	K.
1	Görevli giderleri	113.800	—	102.491	67
2	İdarî giderler	12.443	—	8.239	15
3	Bilimsel giderler	147.000	—	145.863	91
4	Yatırımlar	210.000	—	101.351	71
5	Yayın zararları	50.000	—	34.058	93
TOPLAM		533.243	—	392.005	37

Böylece gelirlerimiz giderlerimizden 204.481 lira 45 kuruş fazla olmuş ve bu fazlalık Kurum tasarruflarına alınmıştır.

YAYIN İŞLERİ

Bu yıl içinde şu eserlerin basımı bitmiş ve yayınlanmıştır:

- 1— İBN-İ KEMAL: *Tevarih-i Âl-i Osman* (tıbbî basım).
- 2— REŞAT KAYNAR: Mustafa Reşit Paşa ve Tanzimat.
- 3— DOÇ. DR. MEHMET ALTAY KÖYMEN: *Büyük Selçuklu İmparatorluğu Tarihi* II. cilt İkinci İmparatorluk devri.
- 4— ABDÜLKADİR İNAN: *Tarihte ve Bugün Şamanizm*.
- 5— PROF. DR. HALİL İNALCIK: *Fatih Devri Üzerinde Tetkikler ve vesikalar*.
- 6— PROF. DR. OSMAN TURAN: *İstanbul'un fethinden önce yazılmış tarihi takvimler*.
- 7— ORD. PROF. İSMAİL HAKKI UZUNÇARŞILI: *Osmanlı Tarihi* III. cilt, 2. kısım.
- 8— PROF. DR. HALİL İNALCIK: *Arvanid Sancağı Tahrir Defteri*.
- 9— Belleten sayı: 67-71.

Bu yıl içinde şu eserlerin basımına başlanmıştır.:

- 1— TEVFIK BİYIKLIOĞLU: *Trakya'da Millî Mücadele*.
- 2— ALİ FUAT TÜRKGELDİ: *Maruf simalar*.
- 3— AGÂH SIRRI LEVENT: *Gazavat-ı Gazi Mihal*.
- 4— ALİ FUAT TÜRKGELDİ: *Mesail-i Mühimme-i Siyasiye*.

Bu yıl içinde şu eser Kurum yayınları arasında basılmak üzere satın alınmıştır:

- 1— SAMİ ÖZERDİM: *Atatürk için yazılmış yazılar bibliyografyası*.

SİNAN MONOGRAFİSİ

Uzun yıllardan beri hazırlanmasına devam edilen Sinan monografisinin biran önce yayınlanması için Türkiye Emlâk Kredi Bankası Kurumumuz emrine 50.000 lira ayırmıştır. Eserin en mühim kısmını teşkil eden plân ve fotoğrafların Tifdurukla basılmasına karar verilmiş ve Yapı Kredi Bankası tarafından İstanbul'da kurulmakta olan Tifduruk matbaasıyla temaslara başlanmış, lüzumlu kâğıdın dışarıdan getirilebilmesi için de teşebbüse geçilmiştir.

Kurum Basımevinde basılacak olan metin kısmı hazır olunca onun da baskısına başlanacaktır. Bu yıl içinde Yüksek Mimar Ali Saim Ülgen yeniden 6 plân ve rölüveyi tamamlayarak Kuruma vermiştir.

COLUMBIA ÜNİVERSİTESİNİN 200 ÜNCÜ YIL DÖNÜMÜ MÜNASEBETİYLE AÇILAN SERGİ VE YAPILAN TÖREN

Geçen yılki raporumuzda açıkladığımız üzere Amerika'nın en büyük üniversitelerinden biri olan Columbia Üniversitesinin kuruluşunun 200 üncü yıl dönümü vesilesiyle Kurumumuzca 1954 yılı içinde yapılacak yayın ve törenler için kurulan komisyon çizdiği program içinde çalışmalarına devam ederek Amerikan Haberler Bürosunun yardımıyla 28 Kasım 1954 tarihinde Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinde

Columbia Üniversitesinin gönderdiği fotoğraflarla "İnsanlığın Bilgi Edinme ve Bunu Serbestçe Kullanma Hürriyeti" adı altında bir sergi açtığı gibi, 5 Aralık 1954 tarihinde de aynı Fakültede bir toplantı yapılmıştır. Bu toplantıyı Kurum adına Genel-sekreter Prof. Dr. Ekrem Akurgal açmış, ondan sonra Prof. Yavuz Abadan, Prof. Necati Akder ve Prof. Şükrü Esmir birer konuşma yapmışlardır. Sergi aydınlar arasında büyük bir ilgi uyandırmış ve gazetelerde neşriyat yapılmasına vesile olmuştur.

MİLLETLERARASI KONGRELER

XXIII. Şarkiyatçılar Kongresi:

21-28 Ağustos 1954 de İngiltere'nin Cambridge şehrinde toplanmış olan XXIII. Milletlerarası Şarkiyatçılar kongresine Kurumumuz adına üç arkadaşımız katılmışlardır. Bunlardan Prof. Dr. Sedat Alp, Kültepe vesikalarındanberi eski Anadolu'da birçok has adların ve Appellatif'lerin teşkiline yarayan ve çeşitli formlar arzeden -n- teşkilleri, Prof. Dr. Osman Turan Orta Çağ Türkleri arasında dünya hâkimiyeti ülküsü, Bay Faik Reşit Unat da, Neşri tarihi üzerindeki çalışmalar hakkında birer tebliğ okumuşlardır.

X. Bizans Tetkikleri kongresi:

15-21 Eylül 1955 de İstanbul'da toplanacak olan Milletlerarası X. Bizans Tetkikleri kongresine bütün üyelerimiz davet edilmiş bulunuyor. Kongrenin memleketimizde ve Bizans medeniyetinin merkezi olan İstanbul'da toplanmış olmasının önemi gözönünde bulundurularak, bu kongreye büyük ölçüde iştirakimiz gerekmektedir. Kurumumuz kongre üyelerine dağıtılmak üzere Türk Tarih Kurumu'nun son 20 yıllık çalışmaları hakkında yabancı dilde bir büroşür hazırlıyacağı gibi, Kurumumuz tarafından açılmış olan Region şehrinin kongre üyelerine gösterilebilmesi için kazı yerinin temizlenmesi maksadiyle tertip komitesi emrine 1000 lira ayırmış bulunmaktadır. Kongre esnasında Edebiyat Fakültesinde Kurum yayınlarından mürekkep bir sergi hazırlanacak ve %25 iskonto ile kitap satılacaktır.

V. Onomastiques ve X. Tarihî İlimler kongreleri:

12-15 Nisan 1955 de Salamanca'da toplanacak olan Onomastiques kongresiyle 4-11 Eylül 1955 de Roma'da toplanacak X. Milletlerarası Tarihî İlimler kongrelerine de davet edilmiş bulunuyoruz. Keyfiyet kollara yazılmış ve tarihi pek yakın olan Salamanca Kongresine yalnız Yeniçağ kolundan Prof. Dr. Halil İnalçık talip olduğundan arkadaşımızın bu kongreye katılmasını Yönetim Kurulumuz da uygun bulmuştur. Prof. Halil İnalçık bu Kongrede " Yer adları kaynağı olarak Osmanlı tahrir defterleri" konusunda bir tebliğ okuyacaktır. Roma kongresi için Genel Kurulun bir karar vermesini dileriz.

V. TÜRK TARİH KONGRESİ

Kuruluşunun 25 inci yıldönümü münasebetiyle Kurumumuzun 1956 yılında V. Türk Tarih kongresini hazırlaması geçen genel Kurulumuzca karar altına alınmıştı. Yönetim Kurulumuz kongrenin ilk hazırlıklarını yapmak üzere bir hazırlık komitesi kurmuştur. Komite çalışmalarına devam etmektedir. 1955 yılı içinde ilk

sirküler üyelere ve kongreye katılması arzu edilen ilim adamlarına gönderilmiş olacaktır. Arkadaşlarımızın bu kongre için şimdiden hazırlanmalarını dileriz

İLMİ KONFERANSLAR

Yönetim Kurulumuz geçmiş yıllarda olduğu gibi, bu yıl da, bir seri ilmi konferansların hazırlanmasını ve bu arada yurdumuza gelen yabancı bilginlerden de faydalanılmasını uygun bularak keyfiyeti arkadaşlarımıza bir genelge ile bildirmişti. Bu çağrımıza 11 arkadaşımız müsbet cevap verdiğinden 1955 ilkbaharı için 13 konferanslık bir program hazırlanmış ve ilân edilmiştir. Bu konferanslardan biri Adana'da, biri İzmir'de, ikisi Kayseri'de, biri Niğde'de sekizi de Ankara'da verilecektir. Bu arada memleketimizi ziyaret etmiş olan Fransız Millî Müzeleri Genel Müdürü ve Mari kazıları hâfiri André Parrot Kurumumuzun vaki davetini kabul ederek 28 aralık 1954 günü Ankara'da Dil ve Tarih-Cografya Fakültesinde Mari kazıları hakkında projeksiyonlu bir konferans vermiştir. Bu münasebetle Sayın hâfirin şerefine bir de çay verilerek üyelerimiz ve ilim adamlarımızla tanışması sağlanmıştır.

KOL ÇALIŞMALARI

Kollarımız Yönetim Kurulunca kendilerine havale edilen ilmi işleri görmüşler ve mutad toplantılarını yaparak çalışma programlarını hazırlamışlardır. Yeni Çağ Kolu Kurumumuzun muhtelif yıllarda yaptırdığı tercümelere üyelerine dağıtarak bunlardan basılmaya değer olanlarını ayırtmıştır.

KÜTÜPANE

Bu yıl içinde kütüphanemize 34 ü satın alınmak , 257 si mübadele ve hediye yoluyla 291 cilt basma eser girmiş ve ayrıca 2 tane yazma satın alınmıştır. Bundan başka 311 i satın alınmak ve 372 si mübadele ve hediye yoluyla 683 dergi girmiştir. Böylece kütüphanemizdeki kitap sayısı dergi, gazete ve harita hariç olmak üzere 32.199'a yükselmiştir. Bu yıl içinde kitap, dergi ve gazetelerden 902 si ciltlenmiş 7 eski cilt de tamir edilmiştir. Yıl sonunda yapılan sayımda geçen yıl kaybolduğu sanılan eserlerin büyük bir kısmı bulunmuş ve neticede çoğu önemli olmayan 20 eserin eksik olduğu görülmüştür ki, uzun yıllardanberi içinde çoğu Fakülte öğrencilerinden ibaret binlerce okuyucunun çalıştığı kütüphanemizin bu kadar az zayıat vermesini memnurlukla karşılamak gerektir.

BASIMEVİ

Yeni binasının inşaatı bitmiş olmasına rağmen, yeniden getirteceğimiz makinelerin döviz transferi çok geç yapılmış olduğundan, Basimevimizin taşınması gecikmiştir. Makinelerimizin bir kısmı peyderpey gelmekte olduğundan 1955 yılında yeni binada çalışmalara başlanmış olacaktır. Basimevimizi burada modern endüstrinin icaplarına uygun, tamamen yeni metodlarla organize etmek kararındayız. Amerika'da Matbaacılık tahsil etmiş olup şimdi yedek subaylığını yapmakta olan Gökmen İğdemir'i bu organizasyonu yapmaya memur ettik. Mezuniyet tezini Türk Tarih

Kurumu yeni Basımevinin organizasyonu üzerine hazırlamış olan Gökmen İğdemir, boş zamanlarında bu işle meşgul olmaktadır. Kendisi bize verdiği iki raporla yapılacak işleri bildirmiş ve raporları Yönetim Kurulunca tasvip edilmiştir. Tam kadro ile ve rasyonel bir şekilde çalıştığı zaman, Basımevimizin bir taraftan memleket ilim ve sanatına büyük hizmetler ifa edeceğine, diğer taraftan da Kurumumuza esaslı bir gelir kaynağı olacağına inanıyoruz.

Geçen yıl, gayri müsait şartlar altındaki çalışmalarına rağmen, Basımevimiz bir evvelki yıldan 4.255 lira fazlasıyla 101.386 liralık iş yapmış ve geçen yıllardan kalan zararlarını kapatarak 1955 yılına 897 lira kârla girmiştir. Basımevimiz, muhasebesinin Kurum'dan ayrıldığı 1951 yılından bu yana ayrıca 66.643 lira amortisman ayırmış bulunmaktadır.

KAZILAR

Bu yıl da Eski Çağ Kolunun kabul ettiği ödeneklerle eski kazılarımızdan Kültepe, Side, Perge, Fikirtepesi ve Konya civarındaki Karahöyük kazılarına devam edilmiş ve Manyas gölü civarındaki Ergili'de yeni bir kazıya başlanmış olduğu gibi, tarihöncesi araştırmalarına bu yıl tekrar başlanmış, Karatepe'de Millî Eğitim Bakanlığının da yardımıyla restorasyon işlerine ve yayın hazırlıklarına devam edilmiştir. Millî Eğitim Bakanlığı bu yıl da kazılarımıza para ve eleman vermek suretiyle yardımlarına devam etmiştir. Bakanlığın bu yakın ilgisinden dolayı şükranlarımızı huzurunuzda da belirtmek isteriz.

Yapılan kazılar hakkında kazı direktörlerinden aldığımız kısa raporları aynen sunuyoruz.:

1— Tarih Öncesi araştırmaları :

Üyelerimizden Ankara Üniversitesi Paleoantropoloji Kürsü Profesörü Dr. M. Şenyürek, İzmir Müzesi Müdürü Bay H. Gültekin ve Bayan E. Şenyürek ile birlikte, 1954 yılı yaz mevsiminde İzmir vilâyetinde Larisa civarında Höyücek'de kazı yapmıştır. Hafirler bize elde ettikleri neticeler hakkında aşağıdaki malûmatı vermişlerdir:

“Höyücek'de 1949 yılında Türk Tarih Kurumu adına sondajlar yapmıştık ¹. Bu defa 1949 yılında açtığımız C çukurunun hemen bitişiğinde ve batısında D çukuru adını verdiğimiz daha büyük bir çukur açtık ve 520 santimetre derinliğe kadar indik. Bu seviyeye kadar 5 yapı katına tesadüf ettik. En üstte müstatil şeklinde bir binanın temellerini meydana çıkardık. Bu yıl yaptığımız kazı buradaki Truva I kültürünün 520 santimetre derinliğe kadar devam ettiğini göstermiştir. Bu kültürün daha da derinlere inmesi muhtemeldir. 1949 yılında yaptığımız sondajlarda Höyücek'de hiçbir madenî eşyaya tesadüf etmemiş olmakla beraber, raporumuzda bunu “*daha ziyade bir tesadüfe atfetmeğe mütemayiliz*” demiştik ². Bu yıl 1949 da açtığımız B çukurunu biraz genişletirken, en üstteki yapı katından itibaren 110 santimetre derinlikte bulduğumuz bakırdan yapılmış bir biz, bu tahminimizin doğru olduğunu göstermiştir. Bu biz, şekil bakımından Truva I kültüründe bulunan bir bizi hatırlatmaktadır.

¹ Bk. M. Şenyürek, H. Gültekin, E. Şenyürek ve A. Dönmez: Larisa civarında, Höyücek'te yapılan sondaj. Belleten, Sayı 55, 1950.

² Aynı eser s. 490.

Bu yılki çalışmalarımız esnasında ayrıca B çukurunun batısında yeni bir küçük çukur (E çukuru) açtık ve bu çukurda 290 santimetre derinliğe kadar indik.

Höyüğün araştırılmış olan kısmı görünüşe göre Truva II devri esnasında terk edilmiştir. Fakat bu yıl höyüğün güneyindeki zeytinlik içinde yaptığımız bir gezide muahhar devirlere ait olmaları muhtemel olan bir iki keramik parçası bulduğumuzu burada kaydetmek isteriz”.

2— *Karahöyük kazısı* :

Kurumumuz adına Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Orta Anadolu Araştırma İstasyonu ve Maarif Vekâleti Eski Eserler ve Müzeler Umum Müdürlüğünün iştirakiyle 1953 yılında başlanmış bulunan Konya Karahöyük hafriyatına 1954 kazı mevsiminde devam edilmiştir. Kazı 7.9.1954 tarihinde başlamış ve 25.X.1954 tarihinde sona ermiştir. Hafriyat Prof. Ekrem Akurgal ve tarafımdan yürütülmüştür. Kazıda Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Arkeoloji Asistanlarından Dr. Yusuf Boysal, Dr. Baki Ögün, Hititoloji kürsüsü öğrencilerinden Hayri Erten, aynı Fakültenin desinatörü Hüseyin Demiralp ile Müzeler Umum Müdürlüğünden Nihal Koloğlu, fotoğrafçı Şelâhattin Öztartan ve ressam Fevzi Sarı çalışmışlardır

1953 yılında höyüğün kuzeyinde açılmış olan C çukuru 1954 kazı mevsiminde ilk tabakada Kuzey Batı ve Güney istikametinde genişletilmiş ve çukurun evvelce tamamen temizlenememiş olan merkez kısmının araştırılmasına devam edilmiştir. C çukurunun Güney - Batı kısmında zengin buluntular ihtiva eden ve mimarî bakımdan temiz plânlı odalar kazanılmıştır. Bu arada odaların içindeki küplerin bazılarının oda kapılarından daha geniş olduğu ve kapıların inşasından önce yerlerine konulduğu müşahede edilmiştir. Aynı çukurun Güney - Doğu kısmında ikinci tabakaya inilmiştir.

Höyüğün Şimalinde geçen yıl birinci tabakası araştırılmaya başlanan D çukuru tevsî edilmiş ve aynı çukurda ikinci ve üçüncü tabakalara inilmiştir. Üçüncü tabakada bakır çağı kültürüne rastlanmıştır. Bu çukurda bakır çağından Hitit çağına intikali araştırmak mümkün olacaktır.

1954 kazı mevsiminde höyüğün güney doğusunda açılan H çukurunda höyüğün diğer kısımlarının birinci tabakaları ile çağdaş bir kültür tesbit edilmiştir.

Höyüğün dışında ne dereceye kadar iskânın mevcut olduğu güneyde açılan G çukurunda incelenmiş ve etek dışında muhtelif kültür katlarını ihtiva eden devamlı bir iskânın mevcut olduğu tesbit edilmiştir. Gelecek yıl höyüğün dışında Kültepe'deki Kârum nevinden bir mahallenin mevcut olup olmadığı araştırılacaktır.

D çukurunda olduğu gibi höyüğün diğer kısımlarında da bakır çağından önce yalnız iki Hitit mimarî tabakasının mevcut olup olmadığı önümüzdeki yıl çalışmalarını neticesinde anlaşılacaktır. Höyükte yalnız iki Hitit mimarî katının bulunması, katî tarihlemeyi verebilecek yazılı vesikaların şimdilik yokluğu karşısında bu tabakaların tarihlenmesi bakımından heyetimizi mühim bir problem karşısında bırakmaktadır. Bakır çağıının üstünde devamlı bir Hitit iskânının mevcudiyeti gözönünde tutulduğu takdirde Hititler devrini temsil eden iki tabakanın imparatorluk devrini içine alacağı şüphelidir. Geçen yıla ait buluntular arasında Kültepe tiplerini andıran bir tanrı figürinine ait bir kalbın bulunması ve bu seneki eserlerden biri üzerinde

Kültepe silindir mühür baskıları üzerinde görülen güneş kursu-yarım ay kombinasyonuna çok müşabih bir kompozisyonun görülmesi ve yine bu yıl ele geçen, Kültepe'de bulunan bir idolün çok benzeri olan yüksek kaliteli bir idol, Karahöyük'te ilk Hitit tabakasının tarihlenmesinde biraz daha geriye gitmemizi icap ettirecektir. Bu taktirde Höyüğün imparatorluk devrinden evvel ne gibi tarihî zaruretler karşısında terk edilmiş olacağı araştırılması gereken bir cihettir.

Karahöyük'e mahsus bulunan konsantrik daireli ocakların sayısı bu yıl artmış bulunmaktadır.

Ele geçen seramik 1954 yılında da form bakımından büyük bir zenginlik arz etmektedir. Bunlar arasında merkezî bir üzüm salkımının etrafında onbir tane küçük üzüm salkımından ibaret ve bir halka vasıtasıyla duvara asılmış olması gereken ve içinde kömür bakiyeleri bulunmuş bulunan kandil ünük bir parça teşkil etmektedir.

Küçük buluntular arasında hiyeroglif mühürlerinin baskılarını ihtiva eden dokuma ağırlıklarının mebzuliyeti Karahöyük'ün hususiyetini teşkil etmektedir. Bu hiyerogliflerin daha ziyade arkaik ve ideografik şekiller ihtiva etmesi hiyeroglif yazısının erken safhası ile ilgili bir keyfiyet olsa gerektir. Halbuki imparatorluk devrinde yazı çok geniş ölçüde fonetik şekiller arz etmektedir.

C çukurunun merkezindeki çöplükte ve civarında ayrıca hiyeroglif buleleri ele geçmiştir ki bunlar Karahöyük'e başka merkezlerden gelmiş bulunan eşya ile ilgilidir.

Madenî buluntular bu mevsimde de Karahöyük'te bir zenginlik ve çeşitlilik arz etmektedir. Ele geçmiş bulunan baltalardan biri üzerinde bir hiyeroglif mühürü ve diğer bir alet üzerinde hiyeroglif işaretinin izleri ensize olarak görülmektedir ki, bu gibi eserlerin diğer merkezlerde gayet nadir olarak görülmesi Karahöyük'ün bir hiyeroglif merkezi olduğunda şüphe bırakmamaktadır.

PROF. DR. SEDAT ALP

3— Kültepe-Kaneş kazıları :

Eski Eserler ve Müzeler Umum Md. de iştirakiyle Kurumumuz adına yapılmakta olan Kültepe-Kaneş ve Kaneş Karumu kazılarına üyelerimizden Prof. T. Özgüç'ün başkanlığındaki heyet tarafından devam edilmiştir. Kültepe-Kaneş kazıları tahminin fevkinde bir hususiyet arz etmiş, teferruatı üstünde durulan megaron tipindeki büyük binanın altında monümental bir Hitit sarayı meydana çıkarılmıştır. İnşaf bünyesi ve giriş kısmının plâni bakımından mühim hususiyetler arz eden bu beyaz sıvalı bina, Boğazköydeki mâbetsarayların paralelidir. Bir yangın neticesinde terk edildiği anlaşılan sarayın, aynı hususiyetleri gösteren daha eski bir binanın harabesi üzerine kurulduğu görülmektedir.

Karum'da hem I b, hem de II. katta itina ile yapılmış geniş teşkilâtli binalar devrin mamur bir beldesinde bulunması icabeden ikametgâhları, arşivleri, atölyeleri temsil etmektedir. İyi durumda ele geçirilen bir I b atölyesi, devrin her türlü silâhını, süs eşyasını imal edip satan bir dökümcüye aittir. Bu atölyede bulunan ve Anadolu'nun en eski, en büyük bir arslan heykeline ait alt çeneyi temsil eden

bazalt parça, büyük heykeltraşlık eserlerinin daha I b katında yaratıldığını gösteren ilk keşiftir. I b katının ışığa çıkarılan mezarlığından başka II. katın mütevazı tüccarlarına ait münferit mezarları ölü hediyeleri bakımından, çok ehemmiyetlidir. Ölülerin başlarına geçirilen altın ve altın safıhalı gümüşten sivri serpuşlar, altın başlı silindir mühür, som altından süslü iğneler, altın kaplamalı tunç bizler, başları lapis-lazuli ve kristal gibi, kıymetli taşlardan yapılmış gümüşten toplu iğneler; ölülerin ağız ve gözlerini kapatmaya yarıyan müteaddit altın safıhalar ve tunçtan mamül mütenevvi kap-kacak, harp âletleri, yalnız devrin maddî zenginliğini, san'at seviyesinin yüksekliğini öğretmekle kalmıyor, aynı yerde ilerde yapılacak keşiflerin de müjdecisi oluyor. Bu eserler, Alacahöyük mezarlarını hemen takip eden medeniyet safhasının zenginliğini ve Anadolu madencilığının ikinci parlak devrini en çok öğreten vesikalar mahiyetini muhafaza etmektedir. Kuzey-Suriye ve Mezopotamya'dan idhal edilmiş vazolar, ördek biçimli taş tartılar, yazılı vesikalar ve mühürlerle tesbit edilen karşılıklı münasebetleri teyide yarıyan vesikalardır. I b katının, habur bölgesinin maruf şehri, Çağar-Pazar'ın I inci katının ilk safhasıyla çağdaş oluşu, her iki mntakanın kronolojisi bakımından da mühim bir hâdisedir.

Meydana çıkarılan 196 tabletin büyük bir kısmını tetkik eden Dr. Kemal Balkan raporunda, 3 yeni arşivin keşfedildiğini, bunlarda yeni olarak ticari mektupların varlığını, Anadolu'nun yerli takvimine ait yeni ifadelerin görüldüğünü, bir kadının kocası gibi, iktisadi faaliyetlerde bulunduğunu ve mes'ud bir tesadüf eseri olarak iki kardeşin babalarının ölümünden sonra mirası ne şekilde taksim edip ayrıldıklarını gösteren çok kıymetli bir vesikanın da bulunduğunu bildirmiştir. Tabletleri çok mühim ve sağlam olan I b katında silindir mühür baskılı bir tablet, 1953 de bulunan damga mühürlü vesikanın paraleledir. Dilci, Tamnia şehrinin yerli beyinin Kaneş karumuna yolladığı mektubun, I b devrinde Anadolu'nun siyasi tarihi bakımından önemli ilk vesika olduğunu bildirmektedir Ayrıca arkadaşımız mezkûr şehir beyinin karumla, babaları devrinde mevcut münasebetleri tazelemek arzusunun izhar etmekte olduğunu ve bir anlaşma yapılmasını teklif ettiğini de raporuna eklemektedir.

1954 kazılarının en mühim neticelerinden biri, Koloni devrinin eski (II. kat) ve son safhası (I b) arasındaki farkların, bir taraftan stratigrafi, diğer taraftan tabletler, silindir mühürler ve küçük eserlerle teyit edilmiş olmasında; diğeri de tabletlerin ışığında, I b'nin Büyük Hamurabi'nin yaşlı çağdaşı Şamsi-Adad ile çağdaş olduğunun isbatıdır.

Anadolu'nun siyasi tarihini örten esrar perdesini aralayan önemli tabletlerin, muhtelif üslûplara giren silindir ve damga mühür baskılarının en güzel örneklerinin meydana çıktığı Kaneş'te, Hitit medeniyetinin başlangıcını öğreten vesikalardan başka Koloni devrinin son safhasının Eski Hitit Devrine, daha doğrusu, *Labarna Kültürüne* intikalini sağlayan köprünün hususiyetine işaret eden eserler de az değildir.

4— 1954 Karatepe çalışmaları :

1954 Karatepe çalışmaları, Haziran ayı ortalarından ekim ortalarına kadar 4 ay sürmüş, heykeltraşlık eserleri ve yazıtların nihai neşriyata hazırlanmaları ve bu-

nunla ilgili olarak restorasyon ve eserlerin muhafaza altına alınmaları işlerine hasredilmiştir.

Eski Eserler ve Müzeler Umum Müdürlüğünce ve geniş ölçüde T. T. K. ve İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesince sağlanan yardımlarla restorasyon çalışmaları, bundan önceki yıllarda olduğu gibi, bu yıl da Doç. Dr. Halet Çambel başkanlığında, Roma merkezî Restorasyon Enstitüsü restoratörlerinden Eliseo Zorzetto, yapı teknisiyeni Fehim Zeybek ve desen işlerinde çalıştırılan Dr. Eva-Maria Bossert'in iştirakile yürütülmüş, ayrıca Restorasyon Enstitüsü idarecilerinden Prof. M. Cagiano de Azevedo da, faaliyet devresi başlarında, kısa bir müddet için heyete katılarak, restorasyonla alâkalı ihtisasa müteallik tetkiklerde bulunmuştur.

Faaliyet ana hattında:

1. Esas olarak çok harap vaziyetteki güney-batı yukarı giriş kapısı üzerinde teksif olunmuş, mümkün mertebe eski hallerine ifrağları gerekli heykel, kabartma ve yazıtların restorasyonları,
2. Her geçen gün daha da yıkılıp dökülen çok ehemmiyetli giriş kapısı ve koridorunu sınırlandıran iç burç duvarlarının tamiri,
3. Bu koridor ve yan odalarda mevcut heykel, kabartma ve yazıtların açık hava tesirlerinden vikayeleri maksadile muhafaza altına alınmaları,
4. Nihayet eksik ve noksanları, restorasyon safhasında daha da iyi anlaşılın birçok ehemmiyetli kayıp parçaların civar yamaçlarda ve tâ 200 m. aşağıdaki vadide aranıp taranmaları, şeklinde dört ana yöne yöneltilmiştir.

Neticede:

1. Yukarı kazı sahasına ait olup ta, kırık dökük vaziyette meydana çıkarılabilmiş bulunan ve bu yüzden ne ait oldukları yerler, hattâ ne de mahiyetleri bilinemiyen aşağı yukarı 25 ten fazla heykel, kabartma ve yazıttan 20 ye yakınının parçalarının tesbiti işi, mevcutlar arasında bulunabildiği nisbette ya hemen hemen tamamen yakın ya da kısmen bitirilmiştir.
2. Bu miktardan üçte ikisinin yani 15 e yakınının yapıştırmak suretiyle restorasyonu tamamlanmıştır: İki yanı reliefli bir köşe kabartması, antitetik veya gurup halinde hayvanlar, tahtta oturan kadın, tavşanlı ilâhlar, kalkanlı kabartma, elbisesi rozetli ilâh kabartması, bir av sahnesi, v.s. bu aradadır.
3. Geri kalan üçte biri de, delikleri açılıp tunçları hazırlanmak suretiyle yapıştırmaya hazır hale konulmuştur: baş aşağı asılı yarı insan yarı hayvan mitolojik bir mahlûkun öldürülmesi, arabalı relief, Hitit hieroglif yazıtlı bir kaide taşı parça parça diğer büyük kaide taşının tam olarak bütün parçaları, henüz yarı yarıya tamamlanabilen diğer 3 relief, v.s. bunlar meyanındadır.
4. Ayrıca geçen faaliyet mevsiminde birleştirme işi geniş ölçüde tamamlanmış bulunan hitit-hieroglif yazıtlı büyük kapı arslanına daha yeni parçalar eklenmiş ve mevcut bütün parçalarıyla, ancak henüz tesbit olunamayan başı hariç, yapıştırmak suretiyle restorasyonu tamamlanmıştır.

5. Aşağı kazıya ait olup ta birleştirme işi geçen yıl tamamlanmış bulunan iki büyük kapı arslanından biri tamamen, öbürü de kısmen yapıştırılmıştır. Ayrıca aynı sahaya ait diğer bir kabartma da tam olarak yapıştırılmıştır.
6. Yukarı giriş kapısı eserleri de, aşağı giriş sahasında olduğu şekilde, oluklu çinko bir çatı altına alınmak suretiyle muhafaza çalışmaları bitirilmiştir.
7. Civar arazide girilen arama-tarama neticesi, aralarında 100-500 kg.lık muazzam parçalar da bulunan 200 ü aşkın, yazıtlı yazıtsız, tasvirli tasvirsiz ehemmiyetli yeni parçalar ele geçirilmiş, bu sayede şimdiye kadar mevcudiyetleri malûm bulunmayan 4 yeni kabartmanın ana hatlarıyla meydana çıkarılmalarına imkân elvermiştir.
8. Nihayet, restorasyonun kaçınılmaz bir icabı olarak, giriş kapılarını çevreleyen ve böylelikle, reliefli, yazıtlı koridor ve yan odalar kompleksiyle ayrılmaz bir bütün teşkil eden pek harap vaziyetteki iç kapı burçlarından sol burcun (yukarı kazı) tamir ve restorasyon işi tamamlanmıştır.

5— 1954 Side ve Perge kazıları:

Side ve Perge kazılarına 1954 yılı sonbaharında 15 Eylül'den 31 Ekim'e kadar Prof. Arif Müfid Mansel'in başkanlığında devam edilmiştir. Side'de surun dışında ve şehir kapısının karşısında yer alan âbidevi çeşme binasının (Nymphaeum) büyük bir kısmı kazılmış, pek çok ve çeşitli mimari parça elde edilmiştir ki, bu parçalar sayesinde binanın fesadında yer alan sütun mimarisinin üç katlı olduğu tesbit edilmiştir. Büyük havuzun önü kurnalar arasında bulunan kabartmalı levhalarla süslü idi. Bunlardan bir parça daha bulunmuştur ki bir tekerleğin üzerine gerilmiş olan Ixion'un cezalandırılmasını musavver bir kabartma ihtiva etmektedir.

Arkayık ve klâsik devir şehrini tesbit üzere şehrin muhtelif yerlerinde sondajlar yapılmış, bazı antik kuyular temizlenmiştir. Bu ameliye esnasında pek çok Romen (bilhassa "Bergama" keramikleri) ve daha az miktarda hellenistik Yunan keramiği ele geçmiştir. Arkaik devre ait ise yalnız birkaç küçük parça bulunmuştur.

Perge'de geçen sene açılan şehir kapısı avlusunun gerisinde bulunan üç gözlü zafer takı tamamıyla meydana çıkarılmıştır. Bu ameliye esnasında bulunan pek çok mimari parçanın bu takımın eski şeklinin terkiibinde büyük bir rol oynayacağı aşikârdır. Bir zamanlar tunç harflerle yazılmış olan büyük bir kitabe bu takımın o devrin en zengin kadınlarından Pergeli Plancia Magna tarafından "vatanına" ithaf edilmiş olduğunu bildirmektedir. Bundan başka üzerlerinde güzel harflerle yazılı kitabeler ihtiva eden heykel kaideleri de bulunmuştur ki, bunlardan bu heykellerin Perge Diana'sına "Divus Traianus" a, kardeşi "Diva Marciana" ya, karısı Plotina'ya (daha henüz "diva" olmamıştır) ve Hadrianus'a aynı kadın tarafından ithaf edilmiş oldukları anlaşılıyor. Bütün bu yazılı vesikalar bu zafer takı ve onunla yakın ilgisi olan avlu dekorunun imparator Traianus ile karısı Plotina'nın ölüm seneleri, yani M. s. 117 ile 121 arasında yapılmış olduğunu açıklamaktadır. Yazılı kaideler üzerinde durmuş olmaları muhtemel olan imparator ve imparatoriçe heykellerinden de bazıları iyi durumda ele geçmiştir.

6— *Ergili-Daskyleion kazısı :*

Tarihçi Xenophon tarafından İran satrapı Pharnabazos'un idare merkezi olarak zikredilen Daskyleion şehrini aramak üzere Manyas gölü cenubundaki Ergili köyü höyüğünde 1952 ve 1953 yıllarında Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi adına yaptığımız araştırmalar neticesinde elde ettiğimiz ip uçlarına dayanarak 1954 yılı Eylül ayında Tarih Kurumu Eski Çağ Kolu kararı ile bu mahalde Kurum adına ilk çalışmalara başladık.

Hafriyat bir yandan Yunanlılara bir yandan da İranlılara ait dikkate şayan kalıntılar ortaya koymuştur. Elde edilen subjeometrik seramikle Korinth stilinin çeşitli devirlerine ait parçalar bu bölgenin yedinci asırdanberi İon'lular tarafından iskân edilmiş olduğunu anlatmakta ve böylece Eusebios'un Kronik'inde bu bölgenin en mühim şehri olan Kyzikos'un kolonizasyonu hakkında verilen 679 tarihi aşağı yukarı teyid edilmiş bulunmaktadır.

Meydana çıkan 300 ü müteceviz Ahamenid mühür baskısı ise Xenophon tarafından zikredilen Basileia'nın yani sarayın bu mahalde kâin olduğuna kesin bir surette işaret etmektedir. Bu mühür baskılarının mühim bir kısmı iyi muhafaza edilmiş olup tasvirler umumiyetle İran sanatı kısmen de Yunan sanatı mevzularına aittir. Mühür baskılarının bazılarında arami yazısı yer almaktadır. Bu toprak mühür baskıları arkalarındaki izlerden anlaşıldığı veçhile papyrus üzerine yazılmış mektupların Bulla'larını, yani mühürle damgalanmış, damgalarını teşkil ediyorlardı.

Hepsinin bir arada bulunmuş olması ve yangın izleri göstermeleri Xenophon tarafından zikredilen Basileia'nın tahrip edilmiş olduğuna ve buradaki sondajımızın çok yakın bir yerinde bulunduğuna işaret etmektedir. Bulla'larla birlikte bulunmuş olan Yunan vazo parçaları 4 üncü asrın başına ait olduğundan eldeki İran kalıntıları Xenophon'la çağdaştır. Böylece Farnabazos'a ait sarayın tahrip edilmiş bakiyelerini gelecek yıl ortaya çıkarmanın mümkün olacağına kani bulunuyoruz.

Ergili höyüğü çalışmaları ile şimdiye kadar ilk defa olarak Anadolu'da bir İran idare merkezi keşfedilmiş bulunmaktadır. Bu bakımdan buradaki hafriyat büyük bir ehemmiyet arz etmektedir. Bunun dışında Ergili höyüğü henüz toprak altı araştırmalarının yapılmamış olduğu bir bölgeye tesadüf etmekle Tarihöncesi devirler için de birçok yeni ipuçları verecek durumdadır. Bilhassa demir çağının başında Trak kavimlerinin bu mahalde oturmuş olup olmadığının tesbit edilmesi de mühim bir mesele teşkil etmektedir. Hitit İmparatorluğunu yıkmış olan Trakların ve bunlar meyanında Fryg kavminin bizce henüz meçhul olan ilk kalıntılarını burada aramak yerinde olacaktır.

PROF. DR. EKREM AKURGAL

DENETLEME KURULU RAPORU

Türk Tarih Kurumu Genel Kurulu Başkanlığına

Türk Tarih Kurumu ile teşekkül matbaanın 1954 takvim yılı bütçe hesapları gelir ve gider işleri kayıtlarla müsbit evrak üzerinde 12 ve 13/III/1955 tarihlerinde tarafımızdan tetkik edilmiş ve varılan sonuçlar aşağıda tafsilen arz olunmuştur:

Türk Tarih Kurumu İşleri :

1— 1953 senesi esas defteri kayıtlarına göre 1954 yılına devredilmesi icabeden :

	Lira	Krş.
Kasa	1.878	34
Merkez Bankası Ankara Şubesinde	5.405	25
Merkez Bankası İstanbul Şubesinde	3.333	00
İş Bankasında	57.310	86
Basımevi Cari hesabı	14.051	80
Kıymetler hesabı	685.237	66
Borçlu hesaplar	733.351	36
Alacaklı hesaplar	1.472.464	67
	<u>2.973.032</u>	<u>94</u>

bakiyelerinin umum yekûna mutabık olarak 1954 senesi hesaplarına aynen devr ve nakledildiği görülmüştür.

2— 1954 yılı gelir bütçesi, muhtelif fasıllara ait olarak, (533.243,09) lira tahmin olunmuş; buna mukabil (596.486,82) lira tahsil edilmiştir. Bütçe tahminatından fazla hasılat elde edilenler:

	Lira	Krş.
Atatürk vakfı	59.224	05
Üye aidatı	14	00
Yayın gelirleri	5.452	26
	<u>64.690</u>	<u>31</u>

lira olup tahmin noksanı;

Faizler	1.129	33
Basımevi geliri	1	00
Diğer gelirler	316	25
	<u>1.146</u>	<u>58</u>

liradır.

3— 1954 yılı gider bütçesinin, muhtelif fasıllar tahminatı (533.243,09) liraya mukabil (392.005,37) lira sarf edilmiş ve farkı (141.237,72) lira tasarruf olunmuştur.

Gider bütçesinin;

	Lira	Krş.
Yolluklar faslına	500	00
Tedavi masrafları faslına	700	00
Kongre ve sergiler faslına	900	00
Parasız dağıtım faslına	3.700	00
Baskı malzemesi faslına	3.500	00
Baskı ücretleri faslına	8.000	00
Ciltleme ve sair faslına	3.500	00
	<u>20.800</u>	<u>00</u>

lira eklenmiş ve buna mukabil olarak

Maliyet zararları faslından	5.100	00
İlmî araştırmalar faslından	700	00
Demirbaş ve tesisat faslından	15.000	00
	<hr/>	<hr/>
	20.800	00

lira indirim ve nakil yapılmıştır.

4— 1953 senesinden avans hesabı bakiyesi olarak müdevver (44.213,94) liraya ilâveten 1954 senesinde (80.320,00) lira daha sarfolunmuş ve yekûnu (124.533,94) liradan yıl içinde (79.656,56) lira mahsup ve tahsil edilerek 1955 yılına (44.877,38) lira avans bakiyesi devredilmiştir.

Avans olarak verilen paraların mahsup veya tahsilinde icap eden takibin titizlikle yapılmakta olduğu görülmüştür. Bu hesap müfredatı meyanında bulunan

— Merhum Remzi Oğuz Arık'a ait (100) liranın Başsekreterlikçe verilen malûmata göre mahsubu, cari usule göre, yapılmalıdır.

2— Mükrimin Halil Yınanç hesabında, senelerden beri devreden ve verilen izahata göre İstanbul'daki Kitabeler Heyeti Başkanı sıfatıyla bu heyet masarifi için adı geçene gönderilmiş ve henüz müsbit evrakı verilmemiş olmasından mahsubu yapılamamış bulunduğu anlaşılan (4.249,99) liraya ait sarf evrakı alınmak ve icabeden mahsup veya bakiyenin tahsili yapılmak suretiyle bu hesabın tasviye edilmesi muvafık olur.

5— 1954 senesi esas defterinin (borçlu hesapları)nda mukayyet:

	Lira	Krş.
Berrak Kitabevi	106	61
Güstav Vock (Leipzig)	2.242	12
Varoğlu Yayınevi	769	01
Mimar Pronin	168	07
Zihni Taşkiran	805	00
	<hr/>	<hr/>
	4.090	81

lira, senelerdenberi devredip gelmektedir. Başsekreterliğin verdiği malûmata nazaran:

a) Berrak Kitabevi, kapanmış ve sahibinin nerede bulunduğu tesbiti mümkün olamamakta bulunmuştur. Bu alacağın usulü dahilinde terkinin icabeder.

b) Gustav Vock müessesesi Doğu Almanya'da kalmıştır. Bunun da terkinin muvafık olur.

c) Varoğlu Yayınevi borcunun tahsili imkânı bulunduğu anlaşılmaktadır; takip ve tahsil olunmalıdır.

d) Mimar Pronin'den alınacak olan meblâğın da tahsili mümkün olduğuna göre takip ve temini icap eder.

e) Zihni Taşkiran'dan alacak görülen ve tahsili mümkün olduğu anlaşılın paranın da takip ve tahsili muvafık olur.

6— Türk Tarih Kurumu kitaplığına 1953 yılı başından 1954 yılı sonuna kadar muhtelif suretlerle idhal edilmiş olan eserlerin kıymeti, Kurum hesaplarına intikal ettirilmiş ise de 1931 yılı başından 1952 senesi sonuna kadar bu kitaplığa konulmuş olan eserlerin ve ciltlerinin kıymeti hesap harici kalmış olduğu anlaşılmıştır. Sillogos ve Tarih Encümeni kütüphanelerinden müdevver eserler de bu meyandadır. Bu mühim ve muazzam kıymetin hesap harici bulundurulması doğru olamayacağından teşkil olunacak mütehassıs bir heyet marifetiyle yukarıda bahsolunan devrede kütüphaneye alınmış ve ciltlendirilmiş olan eserler kıymetlendirilmek suretiyle balığı Kurum kıymetler hesabına nakil ve kaydedilmelidir.

Telif ve tercüme suretiyle, bedelleri ödenerek, alınmış ve hesap harici kalmış olan ve müfredat listesi Başsekreterlikte bulunduğu anlaşılan eserler dahi kıymetler hesabına intikal ettirilmelidir.

Bütün bu eserlerin, müfredat itibariyle, kitaplık defterinde kayıtlı bulunduğu anlaşılmıştır.

7— Kurumun, 1953-1954 senelerinde mübayaa edilmiş olan demirbaş eşyası kıymet hesaplarına dahil bulunmuş ise de 1952 senesi sonuna kadar satın alınmış olanların müfredat itibariyle demirbaş defterine kaydedilmekle beraber Kurum kıymetleri meyanında muhasebe kayıtlarının haricinde bırakıldığı anlaşılmıştır. Bunların da, kıymetleri müfredat defterinde bulunanların o kıymetlerle, olmiyanların bir heyet marifetiyle taktir olunacak kıymetleriyle hesaba alınması temenniye şayan bulunmuştur.

8— Kurum eşya anbarında mevcut malzemenin, sene sonlarında bir heyet marifetiyle, tadat ve tesbit olunarak bulunan miktarların muhasebe kayıtlariyle karşılaştırılması, yeni matbaa binasına peyderpey nakledilmekte olması hasebiyle yapılamadığı anlaşılmıştır. Ya her nakil sırasında heyetçe tesbit olunanların veyahut naklin tamamında keza hayet marifetiyle yapılacak tadat neticesinin muhasebe kayıtlarına intibakının tetkik ve ifa olunması faydalı addedilmiştir.

Türk Tarih Kurumu Basımevi işleri :

9— Basımevi 1953 esas defterinin muhtelif hesap bakiyeleri:

	Lira	Krş.
Türk Tarih Kurumu cari hesabı	8.878	24
Müşteriler	10.815	00
Tarih Kurumu tesisat	164.670	23
İşletme	12.341	97
Demirbaş	2.986	45
Demirbaş	167.656	68
Borçlular	1.259	71
Alacaklılar	28.173	28
Anbar	3.778	12
Kasa	8.856	72
	409.416	40

lira olup işbu miktarların 1954 senesine aynen ve tamamen nakl ve devredildiği görülmüştür. Matbaa, 1953 senesinden müdevver (784,91) lira zararla 1954 yılında yapılan (99.704,60) liralık muhtelif masraflar baliği (100.489,51) liraya mukabil muhtelif baskı işlerinden cem'an (101.386,68) lira hasılat temin etmiş ve buna nazaran; eski senelerden müdevver zararları tamamen kapatmakla beraber, ilk defa olarak, yeni senede (897,17) lira kâr elde etmiştir.

10— Matbaanın 1954 senesi amortismanı (19.456,16) liradır. Mevcut makine ve sair tesisatın ileride esaslı tamir ve tecditlerine karşılık olarak bu suretle amortisman ayrılmakta olması memnuniyet ve takdiri muciptir. Ancak, geçen seneki mura-kabe raporunda da zikredildiği veçhile, eski ve yeni seneler amortisman mebal-iğinin Basımevi hesabında muhafaza edilmeyerek tesislerin sahibi bulunan Kuruma devrolunması ileride matbaanın nakit mevcudu müşkülâtı da nazara alınarak tekrar kayda şayan görülmüştür.

Keza; matbaanın, tahsis olunacak bir mütedavil sermaye ile işletilmesi ve bu meyanda bina ve makineler için kira tesbit olunarak müessesenin kendi bünyesinde çalışmaya terk edilmesinin muvafık olacağı mütalâasındayız.

11— Gerek Kurum ve gerek matbaa muhasebe kayıtlarının temiz ve mun-tazam oluşu, işlemlerinin ifa ve icra tarzı; vesaikin itina ve intizamla muhafaza ve tertibi hususunda Başsekreterin ve muhasebecinin gösterdikleri bilgili ve mükem-mel çalışmayı yüksek Kurulun takdirine arz etmeği bir vecibe addeyleriz.

Saygılarımızla

F. ÖYMEN	PROF. H. S. SELEN	H. Â. YÜCEL	F. ERCİYEŞ
T. T. K. Üyesi	T. T. K. Üyesi	T. T. K. Üyesi	Merkez Bankası
			Bankonat Matbaası Müdürü

TÜRK TARİH KURUMU 1954 TAKVİM YILI
BİLANÇOSU

Aktif	Pasif
1.430 19 KASA	Kurum tasarrufu 1.458.123 57
100.628 37 BANKALAR	Bina inşaatı mahsup hesabı 240.305 02
31.008 57 Merkez Ankara	Vergiler 1.291 45
103 48 Merkez İstanbul	Amortisman 698 10
69.516 32 İş Ankara	Aboneler 245 10
181.459 13 BASİMEVİ CARİ HESABI	Muhtelif alacaklılar 6.492 91
719.602 00 KIYMETLER HESABI	
477.032 37 Kitap anbarı	
163.501 09 Bina inşaatı	
56.681 60 Malzeme anbarı	
16.559 76 Kütüphane	
5.517 18 Muhtelif demirbaşlar	
310 00 Satın alınmış telif tercüme eserler	
704.036 46 MUHTELİF BORÇLULAR	
250.212 98 Reşat Akıncılar	
240.305 02 Bina inşaatı mahsup hesabı	
61.736 80 Basılmakta olan eserler	
44.877 38 Avanslar	
43.080 10 Kitapçılar	
31.077 68 Akreditifler	
26.398 91 Ciltleme masrafları	
4.090 81 Çürük alacaklar	
1.439 35 Muhtelif ve müteferrik	
817 43 Kredili satışlar	
1.707.156 15	Yekûn 1.707.156 15

31.XII.1954

MUHASEBECİ

S. HÜNEL

TÜRK TARİH KURUMU BASIMEVİ 1954 BİLANÇOSU

Aktif		Pasif	
6.890 23	Kasa	Tarih Kurumu tesisat hesabı	198.557 92
17.098 79	Cari hesap	Muhtelif alacaklılar	68.256 06
5.382 65	Anbar	Kâr	897 17
37.215 08	Müşteriler		
200.854 40	Demirbaş		
270 00	Muhtelif borçlular		
<u>267.711 15</u>	Yekûn	Yekûn	<u>267.711 15</u>

31.XII.1954

MUHASEBECİ

S. HÜNEL

TÜRK TARİH KURUMU BASIMEVİ İŞ VE İŞLETME
HESAPLARIYLA İLGİLİ 1954 KÂR VE ZARAR
TABLOSU

Lira	K.		Lira
784 91	1953 yılından müdevver zarar	Döküm ücretleri	6.817 39
58.179 92	Ücretler	Baskı ücretleri	94.569 29
3.210 67	Fazla mesai		
3.227 67	Sigorta primleri		
5.483 75	Tazminat ve ikramiyeler		
2.260 01	Muamele vergisi		
7.886 72	Muhtelif işletme masrafları		
19.456 16	Amortisman		
897 17	Kâr		
<u>101.386 68</u>	Yekûn	Yekûn	<u>101.386 68</u>

31.XII.1954

MUHASEBECİ

S. HÜNEL

